

BARBORA KLIČKOVÁ, KORUNOVACE CÍSAŘOVNY ANNY TYROLSKÉ ČESKOU KRÁLOVNOU V ROCE 1616

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2016, 128 stran + 10 stran obrazových příloh

Oponentský posudek

Barbora Kličková si za téma své bakalářské práce zvolila korunovaci císařovny Anny Tyrolské českou královnou. Jednu z nejvýznamnějších událostí krátkého života této urozené ženy a zároveň jednu z nejreprezentativnějších slavností krátké vlády jejího manžela, císaře Matyáše, pojednala v širokém kontextu dnes stále oblíbeného a hojně frekventovaného výzkumu raně novověkých festivit. Výsledkem je dle mého názoru velmi zdařilá, dobrou znalostí pramenů i odborné literatury podložená studie, která navíc svým rozsahem výrazně převyšuje nároky kladené na bakalářské práce.

Autorka posuzovaného textu vychází především z detailního popisu Anniny pražské korunovace, který pořídil Matyášův dvorní historiograf Jiří Závěta ze Závetic. Velmi dobře se však orientuje i v související literatuře. To jí umožnilo zasadit zvolené téma do velkoryse pojatého podrobného výkladu o problematice mužských i ženských korunovacích, mapujícího celou problematiku od středověkých přemyslovských korunovačních rituálů až po raný novověk, který je hlavním předmětem autorčina badatelského zájmu. I když rozumím snaze Barbory Kličkové podchytit a popsat kořeny zkoumaného fenoménu, nemohu si nepovšimnout určité disproporčnosti její práce; zatímco první polovina je přehledem vývoje středověkých a prvních raně novověkých korunovacích, k vlastnímu tématu práce se autorka dostává až v její druhé polovině. Po stručném nástinu životních osudů Anny Tyrolské tak prakticky až na s. 70 začíná vlastní rekonstrukce průběhu korunovačního rituálu. Sám text, opřený o zevrubnou znalost relevantních pramenů i sekundární literatury, je pak spíše detailním popisem průběhu korunovace než analýzou řeči symbolů, jíž každá festivity tohoto druhu nesporně je. Výsledek má však přesto nezpochybnitelnou hodnotu – autorce předložené práce se podařilo důkladně zmapovat událost, která doposud zůstávala i v rámci výzkumu raně novověkých korunovacích ve stínu jiných korunovačních aktů, vnímaných jako významnější snad především proto, že se týkaly výraznějších historických osobností než byla Anna Tyrolská.

Pečlivé vytěžení pramenné základny dovedlo autorku mimo jiné k doplnění textu informačně přínosnými tabulkami, v nichž nalezneme nejen jména účastníků korunovace a pořadí

odrážející jejich společenský význam, ale také kupříkladu zasedací pořádek u jednotlivých tabulí, u nichž zaujímaly klíčovou roli přední dámy panovnického dvora v souladu se skutečností, že šlo o korunovaci manželky panovníka. Je škoda, že se autorka nepokusila o rekonstrukci vztahových sítí žen rozesazených u jednotlivých tabulí, neboť je zřejmé, že právě takový přístup by umožnil rekonstruovat i míru významu a společenského uznání, které jim dvorská společnost prokazovala. Onen respekt se zjevně neřídil jen pozicí jejich manžela či otce, které zde autorka v návaznosti na Závětův popis korunovace uvádí. U tabule Johany Emilie Valdštejské ze Žerotína (s. 101) tak nalezneme Kateřinu z Valdštejna, jež byla nejen dcerou někdejšího nejvyššího komorníka Jana z Valdštejna (jak je v tabulce uvedeno), ale především sestrou jedné z klíčových postav celé korunovace – nejvyššího hofmistra Adama mladšího z Valdštejna a tudíž i švagrovou zmíněné Johany Emilie. Okolnost, že Kateřina byla již od roku 1614 provdána za přední osobnost Jednoty bratrské na Moravě Karla staršího ze Žerotína, Jiří Závěta zjevně neuvedl; tato skutečnost by nesporně mohla být zdrojem zajímavých hypotéz. Neméně zajímavé je složení tabule Polyxeny Lobkovické z Pernštejna (s. 103), kde na přední pozici nalézáme manželku hraběte Bruna z Mansfeldu Marii, jež však zároveň byla (jako bývalá choť v té době již zesnulého Jana z Pernštejna) švagrovou samotné Polyxeny, a rovněž aktérkou několika známých afér, jimiž žila předbělohorská Praha. Tabule Alžběty z Klenového a z Janovic (s. 106) pro změnu zaujme regionálním původem rodů, z nichž vznešené stolovnice pocházely – Černíny z Chudenic, Kokořovce z Kokořova či pány z Klenového a z Janovic totiž nalezneme soustředěné na sousedících panstvích v poměrně malé části západních Čech. Zmiňuji interpretační možnosti, které tento pramen skýtá, především jako podnět pro další bádání – neboť právě rekonstruování vztahových sítí a zkoumání faktorů, které jsou pro utváření formálních i neformálních vazeb v rámci raně novověké společnosti rozhodující, je opět jednou ze zajímavých a stále nosných linií výzkumu předbělohorské doby.

Závěrem je třeba zdůraznit, že navzdory jisté disproporcčnosti předložené práce a ne zcela využitému interpretačnímu potenciálu, jaký zvolená pramenná základna poskytovala, disponuje předložená studie výrazně nadprůměrnými kvalitami. Barbora Kličková navíc prokázala nejen spolehlivou znalost odborné literatury, ale i důkladnost v jejím využívání (kromě běžně citované odborné produkce zde nalezneme například i nevydanou diplomovou práci nedávno obhájenou na vídeňské univerzitě či knihu Marie Ryantové o Polyxeně z Pernštejna, která vyšla letos – jen velmi krátce před tím, než autorka svou práci finalizovala). V situaci, kdy se rok od roku stále vyšší počet dokonce už i kvalifikačních prací hemží dříve naprosto nepředstavitelnými pravopisnými chybami, prokázala Barbora Kličková

schopnost napsat studii, kterou tento nešvar nepoznamenal, a která se navíc vyznačuje vysokou stylistickou kvalitou. Navzdory dílčím výše uvedeným připomínkám její práci ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako výbornou.

V Praze dne 4. září 2016

Doc. Mgr. Marie Šedivá Koldinská, Ph.D.